

Sygn. akt I ACa 1112/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 listopada 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	<u>SSA Paweł Rygiel</u>
Sędziowie:	SSA Maria Kus-Trybek SSA Barbara Górczanowska
Protokolant:	st.sekr.sądowy Barbara Piaszczyk

po rozpoznaniu w dniu 30 listopada 2012 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa K. D.

przeciwko S. K.

o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli

na skutek apelacji powódki od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 13 lipca 2012 r. sygn. akt I C 646/12

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od powódki na rzecz pozwanej kwotę 6.642zł (sześć tysięcy sześćset czterdzieści dwa złote) , w tym 1.242zł podatku od towarów i usług, tytułem kosztów zastępstwa procesowego z urzędu;**

3. **przyznaje od Skarbu Państwa-Sądu Okręgowego w Krakowie na rzecz adwokata A. K. z Kancelarii Adwokackiej w W. przy ul. (...) 4, kwotę 6.642zł (sześć tysięcy sześćset czterdzieści dwa złote) , w tym 1.242zł podatku od towarów i usług, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.**

sygn. akt I ACa 1112/12

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy oddalił powództwo, którym K. D. domagała się od S. K. złożenia oświadczenia woli, mocą którego przeniesie na rzecz powódki nieruchomości otrzymaną na podstawie umowy darowizny z dnia 26 listopada 2008 r., a to wobec odwołania darowizny. Nadto Sąd zasądził od powódki na rzecz pozwanej koszty procesu

oraz przyznał od Skarbu Państwa pełnomocnikowi powódki wynagrodzenie tytułem kosztów udzielonej powódce pomocy prawnej z urzędu.

Pozwana wniosła o oddalenie powództwo.

Sąd I instancji ustalił, że umową z dnia 26 listopada 2008 r., sporządzoną w formie aktu notarialnego, powódka K. D. podarowała swojej wnuczce - pozwanej S. K. nieruchomości położoną w N., składającą się z działek nr (...), o ogólnej powierzchni 0,5346 ha, której częścią składową są zabudowania oznaczone numerem porządkowym(...) Pozwana ustanowiła nieodpłatnie na rzecz K. D. dożywotnią służebność uprawniającą do wyłącznego korzystania z jednego pokoju wraz z prawem do współkorzystania z kuchni, łazienki, przedpokoju, położonych na parterze budynku mieszkalnego, jak też z prawem współkorzystania z pomieszczeń przynależnych, a w szczególności z piwnic, strychu. Nadto powódka poleciła S. K., aby zapewniła jej opiekę i pielęgnację w chorobie, a także na starość - w sposób odpowiadający zasadom współżycia społecznego i zwyczajom przyjętym w rodzinie, a w przypadku niemożności zapewnienia tej opieki osobiście, zapewniła ją przez osoby trzecie i poniosła koszty opieki.

Bezpośrednio po dokonaniu darowizny strony mieszkały osobno, przy czym powódka w budynku położonym na darowanej nieruchomości. Wkrótce pozwana wraz z mężem rozpoczęli remont budynku, a we wrześniu 2010 r. S. K. zamieszkała wraz z mężem i dzieckiem w tym budynku. Z chwilą, w której pozwana wraz z rodziną przeprowadzała się, powódka zaczęła wykazywać swoje niezadowolenie. Zasadnicze zarzuty kierowała do męża pozwanej, któremu ubliżała i wobec którego zachowywała się agresywnie. Traktowała go jako osobę obcą, a nie członka rodziny. Narzekała także, że pozwana się nią nie opiekuje, przy czym w stosunku do S. K. nie zachowywała się agresywnie.

W dalszej części Sąd poczynił szczegółowe ustalenia opisujące przebieg zdarzeń wywołanych przez powódkę. Wskazał także, że mąż pozwanej, z uwagi na zachowanie K. D. poszukiwał pomocy Policji oraz Ośrodka Pomocy (...). Wreszcie Sąd wskazał, że to powódka jest osobą konfliktową. Relacje pomiędzy powódką a pozwaną przed dokonaniem darowizny, a także bezpośrednio po dokonaniu darowizny były bardzo dobre, a problemy zaczęły się dopiero wtedy, gdy pozwana zamieszkała ze swoim mężem i dzieckiem w budynku położonym na darowanej nieruchomości.

Sąd ustalił, że K. D. nie złożyła w stosunku do pozwanej oświadczenia na piśmie o odwołaniu darowizny, a pierwszą czynnością zmierzającą do odwołania darowizny było wniesienie pozwu do Sądu Rejonowego w W. w którym powódka jako przyczynę odwołania darowizny wskazała naganne zachowanie męża pozwanej.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy uznał zgłoszone roszczenie za nieuzasadnione. Odwołując się do treści art. 898 § 1 kc ocenił, że ujawniony w sprawie stan faktyczny nie prowadzi do wniosku, że pozwana dopuściła się w stosunku do darczyńcy rażącej niewdzięczności.

Sąd wskazał także, że jakkolwiek przed wytoczeniem powództwa powódka nie złożyła wobec pozwanej oświadczenia o odwołaniu darowizny, to za takie oświadczenie mogą być uznane twierdzenia zawarte w pozwie. Odnosząc się do jego treści i przyczyn odwołania darowizny Sąd podkreślił, iż K. D. nie kierowała bezpośrednich zarzutów do pozwanej, a eksponowała rzekome naganne zachowania jej męża. Także i w tej części wskazane okoliczności nie potwierdziły się, a ustalony stan faktyczny prowadzi do wniosku, iż do sytuacji konfliktowych między stronami dochodziło z uwagi na postawę i zachowania samej powódki.

Od powyższego orzeczenia apelację wniosła powódka zarzucając naruszenie:

- art. 241 kpc poprzez jego niezastosowanie, a to przez nie uzupełnienie rozprawy o dowód z przesłuchania świadków wnioskowanych przez powódkę;
- art. 328 § 2 kpc poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, skutkiem czego było sporządzenie uzasadnienia w sposób nieodpowiadający dyspozycji tego przepisu;
- art. 321 kpc poprzez jego niewłaściwe zastosowanie;

- art. 98 § 2 kpc poprzez niewłaściwe zastosowanie, a to obciążenie kosztami procesu powódkę pomimo nie poniesienia takich kosztów przez pozwaną;

- art. 100 ust.1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych poprzez jego niezastosowanie;

- § 2 ust.3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu poprzez jego niewłaściwe zastosowanie;

- § 6 pkt 7 oraz § 2 ust.3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu poprzez jego niewłaściwe zastosowanie.

Apelująca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie powództwa w całości, ewentualnie jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi i instancji do ponownego rozpoznania, uchylenie rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów procesu oraz o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce.

Pozwana wniosła o oddalenie apelacji. Pełnomocnik pozwanej wniosł o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej w postępowaniu apelacyjnym.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja powódki jest oczywiście bezzasadna.

Chybiony jest zarzut naruszenia art. 328 § 2 kpc. Skuteczność przedmiotowego zarzutu ograniczona jest do sytuacji, w której treść uzasadnienia skarżonego wyroku uniemożliwia kontrolę instancyjną. W systemie apelacyjnym, w którym Sąd II instancji jest sądem merytorycznym a postępowanie odwoławcze jest kontynuacją postępowania przed sądem pierwszoinstancyjnym, uchybienia w formie uzasadnienia, nieprowadzące do trudności w identyfikacji motywów rozstrzygnięcia sprawy, nie mają znaczenia dla możliwości rozpoznania apelacji. W tym kontekście wskazać należy, że z treść uzasadnienia Sądu Okręgowego w oczywisty sposób wynika treść dokonanych ustaleń oraz motyw, którymi kierował się Sąd przy dokonywaniu oceny prawnej.

Nie może odnieść skutku zarzut pominięcia dowodów z zeznań świadków zawnioskowanych na rozprawie w dniu 13 lipca 2012 r.. Po podjęciu decyzji przez Sąd I instancji pełnomocnik powódki nie zgłosił zastrzeżenia w trybie art. 162 kpc, przez co utracił uprawnienie do powoływania się na przedmiotowe uchybienie w toku dalszego postępowania.

Niezależnie od powyższego wskazać należy, że przedmiotowe wnioski dowodowe zmierzały do wykazania zachowania pozwanej, w szczególności w zakresie utrudniania korzystania z urządzeń domowych w sytuacji, gdy tak w ramach twierdzeń pozwu jak i zeznań samej powódki nie wynikało, by zachowanie pozwanej było naganne. W szczególności nie sposób uznać, by zeznania wnioskowanych świadków mogły prowadzić do dokonania w sprawie odmiennych ustaleń, skoro z zeznań samej powódki wynika, że zachowanie pozwanej nie budziło zastrzeżeń, a K. D. pozostawała w konflikcie z mężem pozwanej, jak też zeznania samej powódki nie ujawniają takich zachowań obdarowanej, które uzasadniałyby odwołanie darowizny.

Ustalenia faktyczne dokonane w pierwszej instancji są prawidłowe. Zostały one oparte na wszystkich przeprowadzonych dowodach, których ocena mieści się w granicach wyznaczonych art. 233 § 1 kpc. Ustalenia te nie są kwestionowane przez samą apelującą.

W tym stanie rzeczy w pełni należy podzielić ocenę prawną Sądu Okręgowego. Ujawniony stan faktyczny wskazuje, że sama powódka nie kieruje zarzutów nagannego zachowania bezpośrednio do obdarowanej pozwanej, lecz twierdzi, iż doznaje negatywnych skutków zachowania męża pozwanej. W sytuacji, w której istniały podstawy do uznania, że istniejący między powódką a mężem pozwanej konflikt jest wynikiem postawy K. D., a sytuacje konfliktowe

wywoływane są jej agresywnym zachowaniem, to nie zachodzi potrzeba oceny reakcji obdarowanej w związku z zachowaniami jej męża.

W tym stanie rzeczy, w oczywisty sposób nie zachodzą przesłanki określone art. 898 kc, uzasadniające odwołanie darowizny.

Apelacja powódki w zasadniczej części koncentruje się na bezzasadnym – jej zdaniem – obciążeniem jej kosztami procesu. Wszystkie podniesione w tym zakresie zarzuty są bezzasadne. Zważyć należy, że zasądzone od powódki koszty obejmują wynagrodzenie pełnomocnika z tytułu pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu w postępowaniu przez Sądem I instancji. Tym samym zasadne było doliczenie do kwoty wynagrodzenia obliczonego według stawki wskazanej w § 6 pkt 7 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, kwoty podatku od towarów i usług – stosownie do § 2 ust.3 cyt. Rozporządzenia. Nadto – jak wynika z wykładni §§ 19-21 Rozporządzenia, wynagrodzenie przyznawane jest bezpośrednio od Skarbu Państwa pełnomocnikowi jedynie w sytuacji, gdy brak było podstaw do obciążenia tymi kosztami przeciwnika procesowego strony, dla której pełnomocnik został ustanowiony, bądź też gdy w sprawie, w której kosztami procesu został obciążony przeciwnik procesowy strony korzystającej z pomocy udzielonej przez adwokata ustanowionego z urzędu, doszło do bezskuteczności ich egzekucji. Skoro zatem okoliczności takie w sprawie nie zachodziły, zasadne było obciążenie powódki kosztami wynagrodzenia pełnomocnika z urzędu ustanowionego dla pozwanej.

Oczywiście bezzasadny w tym zakresie jest zarzut naruszenia art. 321 § 1 kpc. Sąd był bowiem związany jedynie wnioskiem o przyznanie wynagrodzenia pełnomocnikowi z urzędu co do zasady, a nie w zakresie podmiotu, od którego koszty te mają być zasądzone. W chwili składania wniosku o przyznanie kosztów pomocy prawnej przez pełnomocnika z urzędu nie było znane rozstrzygnięcie Sądu co do istoty, od którego zależy rozstrzygnięcie o zasadzie obciążenia stron kosztami procesu, a tym samym – nie były znane przesłanki, od istnienia których zależy ustalenie podmiotu obciążonego tymi kosztami.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 385 kpc, orzekł jak w sentencji, o kosztach postępowania apelacyjnego orzekając zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik postępowania (art. 98 § 1 kpc w zw. z art. 391 § 1 kpc). Na zasądzone od powódki koszty składa się kwota wynagrodzenia pełnomocnika z urzędu ustanowionego dla pozwanej – stosownie do treści §§ 19-21 w zw. z § 6 pkt 7 i § 13 ust.1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu. Na tej samej podstawie przyznano od Skarbu Państwa wynagrodzenie pełnomocnikowi powódki za udzielenie jej pomocy prawnej z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.